

Кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеуге шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2026 жылдың 1 тоқсанының қорытындылары

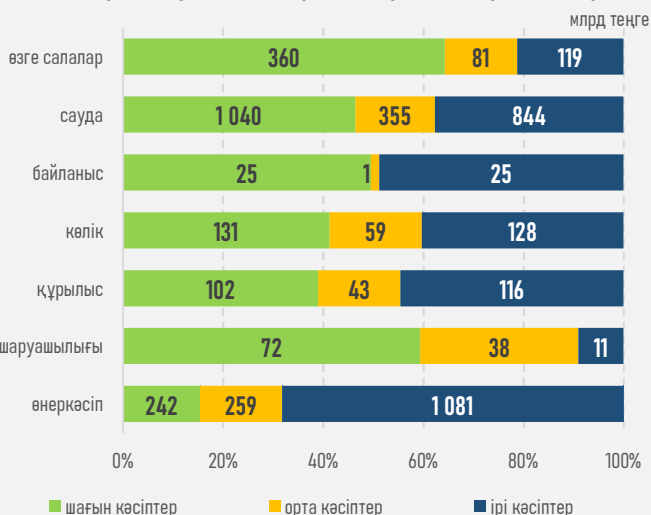
Негізгі үрдістер

- 2026 жылдың 1-тоқсанында бөлшек сауда сегментінің бәсеңдеуі (-4,4%) жағдайында бизнесті несиелеу кредиттік белсенділіктің негізгі драйверіне айналды (+23,3%). Нәтижесінде, экономика субъектілеріне жаңа несиелер берудің жалпы көлеміндегі корпоративтік сегменттің үлесі 49,3%-дан 55,6%-ға дейін өсуін жалғастырды, бұл несиелік сұраныс пен ұсыныс құрылымының бизнес пайдасына қарай өзгергенін көрсетеді.
- Корпоративтік сұраныстың жоғары серпіні қорландырудың баламалы көздері құнының жоғары болуы жағдайында компаниялардың маусымдық, операциялық және инвестициялық шығыстарды қарыздық қаржыландыруға деген қажеттілігінің артқанын көрсетеді. ҚРҰБ сауалнамасына сәйкес, банктер өтінімдердің өсуін, ең алдымен, кәсіпорындардың ағымдағы қажеттіліктерін қаржыландырумен, сондай-ақ ірі стратегиялық және инфрақұрылымдық жобаларды іске асырумен байланыстырады. Жеңілдікті қаржыландыру бағдарламалары, кепілдік беру тетіктері және даму институттарының қатысуы корпоративтік несиелеуге қосымша қолдау көрсетуде.
- Корпоративтік қарыздар берудің жеделдеуі барлық сегменттерде байқалды: шағын бизнеске (+14,1%), орта (+65,4%) және ірі бизнеске (+20,5%). Орта бизнестегі ең жоғары өсім көбіне төмен база әсерімен және жекелеген банктердің цифрлық несиелік өнімдерін белсенді дамытуымен байланысты.
- Бағалық шарттар тоқсан ішінде барлық сегменттерде біртіндеп жақсарды (төменде қараңыз), бірақ жоғары базалық мөлшерлеме мен қорландыру құны өсуінің жедел қарқыны салдарынан орташа есеппен өткен жылғы деңгейден жоғары болды. Екінші жартыжылдықта инфрақұрылымдық қысымның тұрақтануы ықпалымен монетарлық саясаттың ықтимал жұмсаруы олардың одан әрі төмендеуіне әкелуі мүмкін.

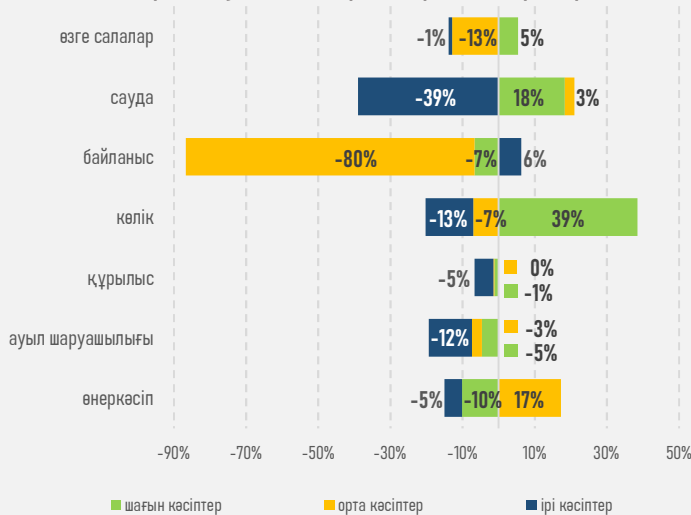
- Жақадан берілген несиелердің жоғары көлеміне қарамастан, бизнеске арналған жиынтық несиелер қоржыны 18,3 трлн теңгеге дейін шамалы қысқарды (-1,0%). Бұл төмендеу көбіне жекелеген ірі қарыз алушылардың несиелік маусымдық өтеуімен, клиенттердің бизнес сегменттері арасында қайта жіктелуімен, сондай-ақ қоржынның таза өсімін шектейтін қысқа мерзімді несиелеудің жоғары үлесімен байланысты.
- Корпоративтік сегментте жаңа қарыздардың 68%-ы бір жылға дейінгі мерзімге берілген несиелерге тиесілі, ал ірі бизнесте бұл көрсеткіш ең жоғары – 85%-ға дейін жетеді. Бұл ұзақ мерзімді инвестицияларға қарағанда, ағымдағы операциялық қажеттіліктерді қаржыландырудың басым екенін айғақтайды.
- Нәтижесінде, жақадан берілген несиелердің елеулі бөлігі тез өтеліп, несиелер қоржынының өсімін шектейді.
- Айналым қаражатын қаржыландырудың үстемдігіне (берілген несиелердің 62,4%-ы) қарамастан, негізгі қорларды сатып алуға арналған несиелеу ең жоғары өсу қарқынын көрсетті (+82,1%). Бұл негізінен қысқа мерзімді несиелеу кезеңінен кейін бизнестің инвестициялық белсенділігінің біртіндеп қалпына келе бастағанын көрсетуі мүмкін.
- Өтімдер ағынының сапасы тұрақты деңгейде қалып отыр. Кәсіпорындардың өтімдері бойынша мақұлдау үлесі бір жыл бұрынғы 41,8%-бен салыстырғанда, негізінен шағын (35,8%-дан 37,4%-ға дейін) және орта (35,8%-дан 37,4%-ға дейін) бизнес сегменттері есебінен 42,4%-ға дейін шамалы жақсарды. Бұл цифрлық несиелік өнімдер мен скорингтік модельдердің дамуы арқасында тәуекел-менеджмент рәсімдері тиімділігінің артуын және қарыз алушылардың несиелік қабілеттілігін дәлірек бағалауды көрсетуі мүмкін.
- 2026 жылдың 2-тоқсанында корпоративтік несиелеу, үлкен ықтималдықпен, ірі бизнес тарапынан сұраныстың күтілетін артуы (берілген несиелердің 46% үлесі) және инфрақұрылымдық жобалардың жалғасып жатқан іске асырылуы есебінен екі таңбалы өсу қарқынын сақтап қалады.

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беру серпіні*

Кәсіпкерлік субъектілеріне берілген кредиттер

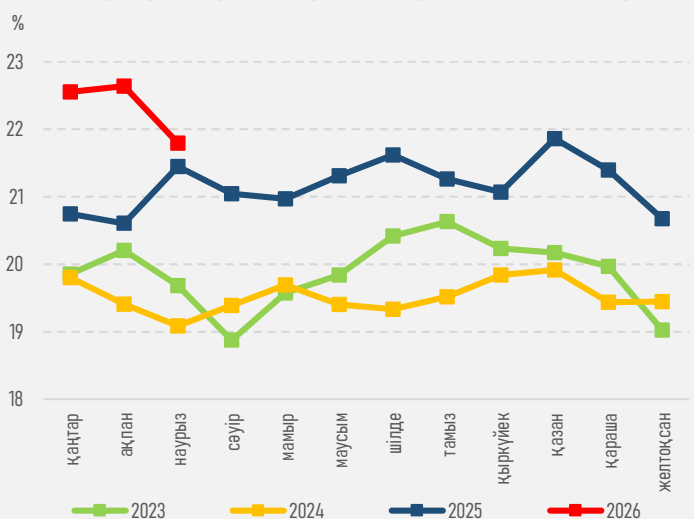

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттер портфелі

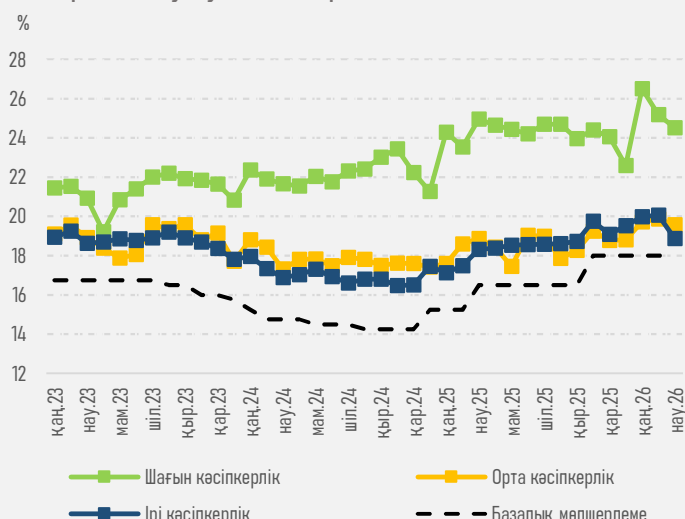

Кәсіпкерлердің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелер*

Кәсіпкерлердің кредиттері б-ша орташа өлш. мөлшерлеме

Кредиттеу субъектілері бөлінісіндегі динамика

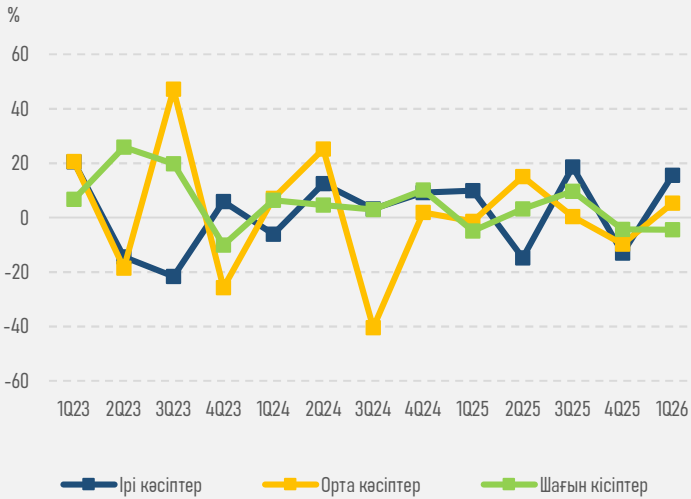

* Дереккөз: ҚРҰБ
банк секторы-ЕДБ + ҚДБ *

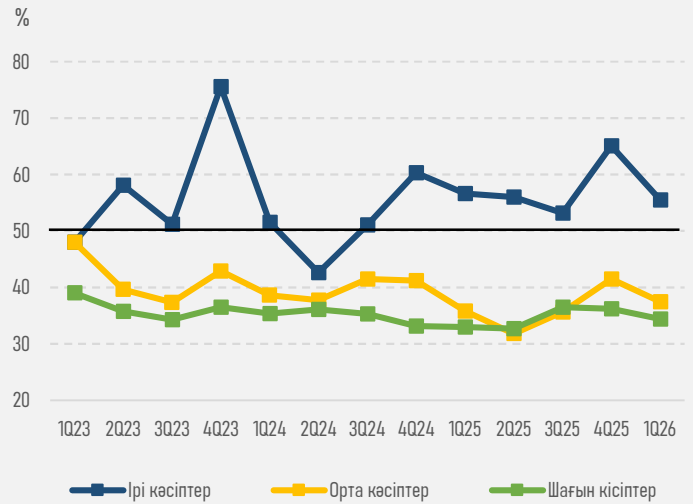
© Қазақстан қаржыгерлерінің қауымдастығы, 2026

Несиеге өтінімдердің өзгеру динамикасы және өтінімдер бойынша мақұлдау пайызы

Кредиттерге өтінімдерді өзгерту т/т

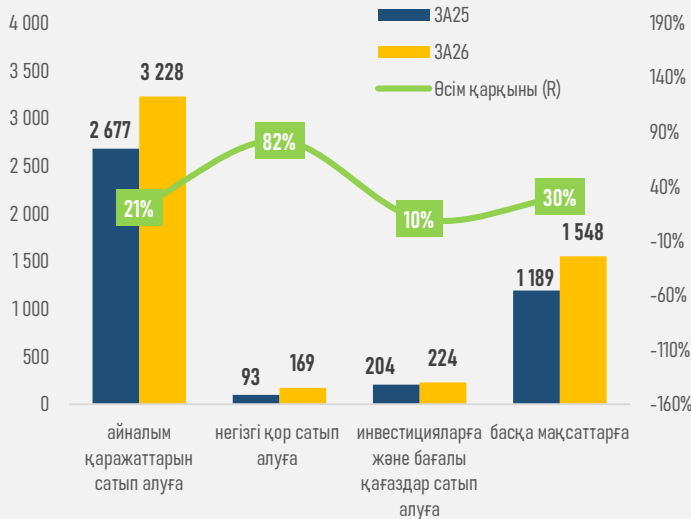

Кредиттерге өтінімдер бойынша мақұлдау үлесі

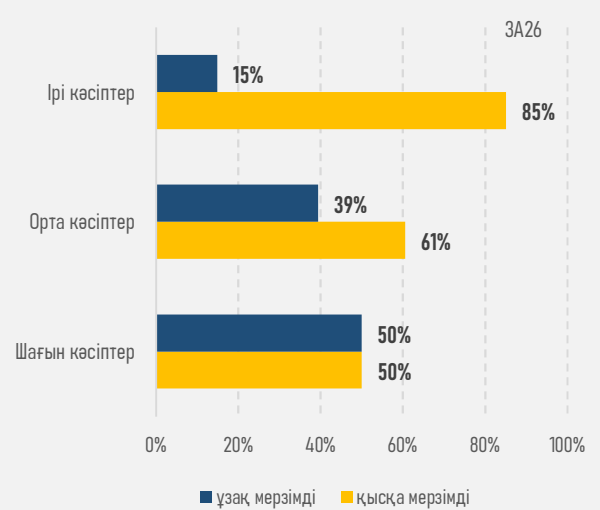

Қарыздарды тарту мақсаттары және бизнестің ұзақ мерзімді кредиттерінің үлесі*

Қарыз тарту мақсаттары, млрд теңге

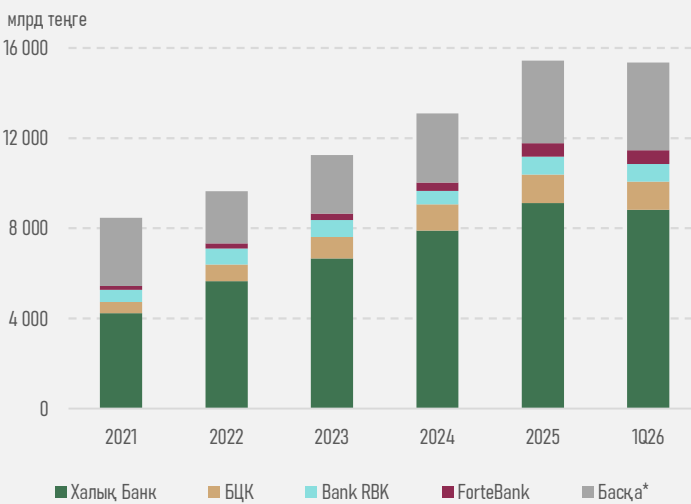

Берудегі ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі (1 жылдан астам)

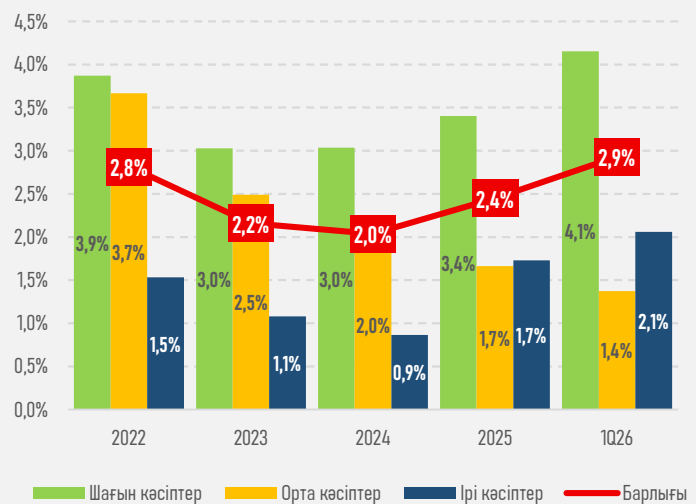

Ірі нарық қатысушыларының портфельдер өсуінің динамикасы және мерзімі өткен берешек деңгейі*

Ірі нарық қатысушыларының портфельдер өсуінің динамикасы

Мерзімі өткен берешек деңгейі

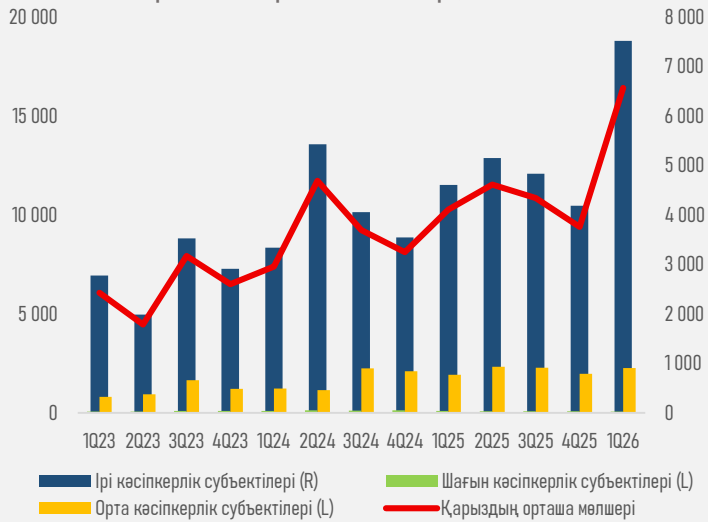

* Дереккөз: ҚРҰБ, Халық Банк, БЦК, Банк РБК, ForteBank

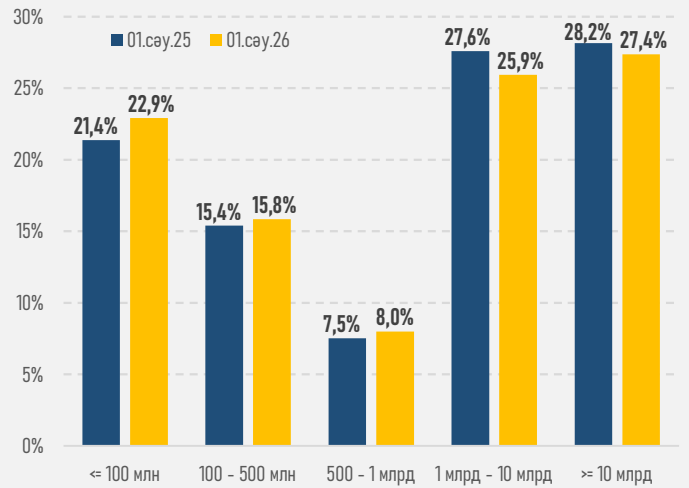
© Қазақстан Қаржыгерлер Қауымдастығы, 2026

Қарыздың орташа мөлшері және қарыз алушылардың қарыз сомасы бойынша бөлінісі*

Қарыздың орташа мөлшері, млн теңге

Қарыз алушылардың қарыз сомасы бойынша бөлінісі

* Дереккөз: БКБ

© Қазақстан Қаржыгерлер Қауымдастығы, 2026

Резюме

2026 жылдың бірінші тоқсанында корпоративтік несиелеу іс жүзінде банк секторындағы несиелік белсенділік өсімінің бірден-бір көзіне айналды. Бұл ретте, жаңадан берілген несиелер құрылымындағы бизнес үлесінің артуы (55,6%-ға дейін) несиелік белсенділіктің корпоративтік секторға қарай ығысқанын айғақтайды, ал жалпы динамиканы қалыптастырудағы бөлшек несиелеудің рөлі айтарлықтай төмендеп келеді.

Бұл ретте, бизнестің жоғары несиелік белсенділігі өзiрге несие қоржынының кеңеюiне iшiнара ғана трансформациялануда. Жаңадан берiлген несиелердiң елеулi бөлiгi негiзiнен компаниялардың айналым капиталы мен ағымдағы қажеттiлiктерiн қаржыландыруға пайдаланылатын қысқа мерзiмдi қарыздарға тиесiлi. Бұл несиелердiң тезiрек өтелуiне әкеледi және берешектiң таза өсiмiн шектейдi. Нәтижесiнде, жаңадан берiлген несиелер серпiнi мен қоржындық көрсеткiштер әртүрлi бағытта қалып отыр.

Сонымен бiрге, корпоративтiк сұраныс құрылымы бiртiндеп жақсарып келедi. ЖIӨ өсiмiнiң 3,0%-ға дейiн (2026 жылдың 3 айында 5,6%) баяулауы аясында, тұтынушылық несиелеудiң төмендеуi жағдайында инвестициялық үдерiстердi және банктiк қаржыландыруға деген сұранысты қолдай отырып, дәл осы

корпоративтiк сектор экономикалық белсендiлiктiң негiзгi көздерiнiң бiрi болып қалуда. Операциялық қаржыландырудың үстемдiгiне қарамастан, негiзгi құралдарды сатып алуға арналған несиелеудiң озумен өсуi бизнестiң инвестициялық белсендiлiгiнiң қалпына келу белгiлерiн көрсетедi. Инфрақұрылымдық және стратегиялық жобаларды iске асырып жатқан iрi кәсiпорындар тарапынан сақталып отырған жоғары сұраныс бұған қосымша дәлел болады.

Сонымен қатар, корпоративтiк несие нарығының сапасы тұрақты болып қалуда – нарық бойынша мерзiмi өткен берешек деңгейi 2,9% қалыпты көрсеткiште сақталып отыр, ал мақұлдау үлесiнiң шамалы жақсаруы қарыз алушыларды бағалау мен тәуекел-менеджмент үдерiстерi тиiмдiлiгiнiң артқанын көрсетуi мүмкiн.

Нәтижесiнде, корпоративтiк сектор бөлшек несиелеудiң қысқаруын өтпей отырып және несиелiк ресурстардың бизнес пайдасына қарай одан ары қайта бөлiнiсiн қамтамасыз ете отырып, несие нарығын қолдаудың негiзгi көзi және экономикалық белсендiлiктi қаржыландырудың басты арналарының бiрi болып қала бередi.